

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžo/228/2015
Identifikačné číslo spisu: 1014202010
Dátum vydania rozhodnutia: 26.04.2018
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1014202010.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Ing. Bc. W. V., bytom v A., S. XX, právne zastúpený: JUDr. Veronika Keszeliová, advokátka, so sídlom kancelárie v Bratislave, Lopúchová 9, proti žalovanému: Paneurópska vysoká škola, so sídlom v Bratislave, Tomášikova 20, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 01. októbra 2014, č. PO - 334/2014, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 02. júla 2015, č. k. 1S 260/2014-29 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 02. júla 2015, č. k. 1S 260/2014-29 p o t v r d z u j e .

Účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 02. júla 2015, č. k. 1S 260/2014-29 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“ a „rozhodnutie krajského súdu“) zastavil konanie vedené na krajskom súde vzhľadom na skutočnosť, že predmetom konania nebolo posúdenie zákonnosti takého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, ktoré podlieha súdnemu prieskumu. Krajský súd rozhodol, že žiaden z účastníkov súdneho konania nemá právo na náhradu trov konania.

Krajský súd vo svojom rozhodnutí po odcitovaní príslušných právnych predpisov a vnútorných predpisov žalovaného správneho orgánu uviedol, že zistil, že žalobca žiadal o preskúmanie zákonnosti písomnosti žalovaného správneho orgánu (označené ako rozhodnutie) o vybavení jeho žiadosti o odpustenie a vrátenie školného za akademický rok 2014/2015, ktoré nemožno považovať za rozhodnutie, ktoré je spôsobilé súdnemu prieskumu podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, lebo nemá za následok vznik, zmenu, alebo zánik právneho vzťahu ani ňou nemohli byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb priamo dotknuté. Toto oznámenie nie je právoplatným správnym úkonom, nejde o rozhodnutie orgánu verejnej správy, má charakter úradnej korešpondencie, na ktorý sa v žiadnom prípade nevzťahuje súdny prieskum podľa piatej časti

Občianskeho súdneho poriadku.

Žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/12/2009. Krajský súd konštatoval, že v preskúmvanej veci uvedený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nemožno aplikovať. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodoval vo veci ktorá sa týkala rozhodnutia dekana Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave o vylúčení študenta zo štúdia. Vnútorý predpis právnickej fakulty formuloval náležitosti rozhodnutia vo veciach študijných práv a povinností študenta všeobecne, a preto treba aj vnútorý predpis v praxi interpretovať v duchu európskeho štandardu všeobecných pravidiel správneho práva. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k záveru, že v zmysle vnútorných predpisov povinnosťou vysokej školy rozhodujúceho orgánu je zistiť presne a úplne skutkový stav, a pre tento účel získať potrebné podklady pre rozhodnutie a získané dôkazy vyhodnotiť.

V preskúmvanej veci je tiež nesporné, že na rozhodovanie o odpustení školného sa nevzťahuje zákon o správnom konaní. Ani štatút Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy a ani Skúšobný poriadok Paneurópskej vysokej školy neupravujú žiadnym spôsobom formu, náležitosti či samotný spôsob rozhodnutia o žalobcovej žiadosti o odpustenie školného. Je možné konštatovať, že v preskúmvanej veci ide o súkromnoprávny vzťah medzi poskytovateľom služby - žalovaným správnym orgánom a žalobcom ako študentom. Navyiac je potrebné uviesť, že Smernica č. 3 z 02. mája 2007 Organizačný poriadok BVŠP na ktorú poukazuje žalobca a podľa ktorej požiadal o odpustenie školného bola zrušená Smernicou rektora č. 7/2014 - Organizačný poriadok Paneurópskej vysokej školy z 23. septembra 2014 s účinnosťou od 01. októbra 2014, a preto žalovaný správny orgán podľa nej ani nemohol rozhodnúť a postupovať.

Podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmvania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Vzhľadom na skutočnosť, že predmetom konania nebolo posúdenie zákonnosti takeého rozhodnutia žalovaného správného orgánu, ktoré podlieha súdnemu prieskumu, krajský súd konanie o žalobe podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku zastavil.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku s použitím ustanovenia § 246c Občianskeho súdneho poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, nakoľko konanie vo veci bolo zastavené.

Žalobca podal riadne a včas prostredníctvom svojej právnej zástupkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 02. júla 2015, č. k. 1S 260/2014-29 odvolanie (ďalej len „podané odvolanie“ a „odvolanie žalobcu“), v ktorom sa domáhal aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „odvolací súd“) rozhodnutie krajského súdu zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie. Žalobca si uplatnil náhradu trov konania.

Žalobca v podanom odvolaní ďalej uviedol, že má za to, že skutočnosť, že platný vnútorý predpis vysokej školy, ktorej zákon zveril právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb v oblasti verejnej správy, neustanovuje presnú formu, náležitosti či samotný spôsob rozhodnutia o žalobcovej žiadosti o odpustenie školného, nemôže byť nijakým spôsobom na ujmu žalobcu, ktorý tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím a postupom správného orgánu a žiada aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu. Nedostatočná formulácia vnútorných predpisov vysokej školy neznamená, že príslušný orgán vysokej školy môže rozhodnúť na základe svojvôle vyplývajúcej výlučne z jeho postavenia, bez toho aby zistil presne a úplne skutkový stav veci, získal pre tento účel potrebné podklady a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutím a postupom rektora Paneurópskej vysokej školy vychádzajúcim iba zo svojho postavenia žalovaný nielenže nerešpektoval zákon ale tiež znemožnil preskúmanie zákonnosti svojho rozhodnutia orgánmi na to oprávnenými. Nepripustil tak obhajovať práva a právom chránené záujmy žalobcu, ktorého sa jeho rozhodnutie týkalo.

Podľa § 108 ods. 1 zákona o vysokých školách sa na rozhodovanie podľa zákona o vysokých školách nevzťahuje zákon o správnom konaní s výnimkou rozhodovania o uložení pokuty podľa § 2a, rozhodovania o zastavení konania alebo rozhodovania o prerušení konania podľa § 47, rozhodovania o

udelení oprávnění podľa § 49a, rozhodovania o priznaní sociálneho štipendia podľa § 96 a rozhodovania o uznaní dokladov o vzdelaní.

Ako to vyplýva z gramatického výkladu ustanovenia § 108 ods. 1 zákona o vysokých školách, toto ustanovenie síce vylučuje pôsobnosť všeobecného predpisu o správnom konaní na konanie a rozhodovanie aj vo veciach odpustenia školného, avšak vylúčenie pôsobnosti správneho poriadku na konanie o odpustení školného samé o sebe neznamená i vylúčenie týchto rozhodnutí zo súdneho prieskumu. Podľa § 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každé rozhodnutie orgánu verejnej správy je preskúmateľné súdom, pokiaľ ho zákon výslovne nevylúči z preskúmania. Zákon o vysokých školách v žiadnom zo svojich ustanovení nevylučuje právomoc súdu preskúmať rozhodnutia vydané podľa tejto právnej normy. Z uvedeného vyplýva, že právny názor krajského súdu o tom, že súdnym prieskum žalobcom napadnutého rozhodnutia je podľa § 108 vylúčený teda nemá oporu v ustanovení § 108 zákona o vysokých školách.

Práve naopak, z ustanovení § 244 Občianskeho súdneho poriadku jednoznačne vyplýva právo žalobcu domáhať sa prieskumu rozhodnutí a postupov aj právnických osôb, ktorým zákon zveril rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. V danom prípade je jednoznačné, že zákonodarca zveril zákonom o vysokých školách vysokým školám a im príslušným orgánom kompetenciu rozhodovať aj o odpustení školného a je nepochybné, že týmto rozhodnutím, môže byť žalobca ukrátený na svojich právach a že ide o vzťah verejnoprávny. Navyše ide o realizáciu práva na vzdelanie za úhradu na súkromnej vysokej škole ako Ústavou Slovenskej republiky garantovaného práva na vzdelanie a preskúmanie takéhoto rozhodnutia je neprípustné vylúčiť zo súdneho prieskumu v zmysle § 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

K podanému odvolaniu sa vyjadril žalovaný správny orgán listom z 18. januára 2016 a navrhol odvolaciemu súdu aby rozhodnutie krajského súdu potvrdil, keďže ho považuje za vecne správne a zákonné a v plnom rozsahu sa s ním stotožňuje.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu a postupom podľa § 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Odvolací súd preskúmajúc odvolaním napadnuté rozhodnutie ako i obsah súdneho spisu v rozsahu podaného odvolania konštatuje, že argumentácia žalobcu nie je spôsobilá vyvrátiť dôvody, na základe ktorých krajský súd zastavil vo veci konanie. Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia podrobným spôsobom vysporiadal so žalobnými námietkami, a to citáciou dotknutých právnych noriem ako aj ich logickým výkladom a správnym aplikovaním na prejednávaný prípad.

Odvolací súd na úvod uvádza, že v prejednáwanej veci je spornou otázka, či rozhodnutie, ktorým nebolo rektorom súkromnej vysokej školy vyhovieť žiadosti žalobcu o odpustenie školného za akademický rok 2014/2015 z 18. septembra 2014 z dôvodu zostávajúceho vypracovania a odovzdania záverečnej práce a absolvovania štátnej záverečnej skúšky podlieha súdnemu prieskumu v správnom súdnictve.

Podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné na poukázať (zhodne s názorom žalovaného správneho orgánu) na to, že právna úprava vysokých škôl Slovenskej republiky rozoznáva tri kategórie vysokých škôl, a to vysoké školy súkromné, verejné a štátne. Právne postavenie uvedených typov vysokých škôl vo vzťahu k tretím osobám (vrátane študentov a štátu) sa pritom podstatne líši, pričom jedným z kľúčových faktorov rozlišujúcim jednotlivé vysoké školy je práve rozsah a forma verejnoprávnej ingerencie do ich činnosti, režim ich napojenia na verejný rozpočet a otázky týkajúce sa možnosti výberu a nakladania so školným.

Predovšetkým súkromné vysoké školy nie sú napojené na verejný rozpočet, a preto v tejto otázke nemôže odvolací súd ani bez ďalšieho ustáliť, že by rozhodovanie o otázke školného súkromnej vysokej školy bolo otázkou, o ktorej rozhoduje súkromná vysoká škola v rámci výkonu verejnej správy. Uvedené tvrdenie podporuje aj právna úprava zákona o vysokých školách, ktorá rieši samostatne otázku školného a úhrad spojených so štúdiom vo vzťahu k verejným vysokým školám a štátnym vysokým školám, pri ktorých upravuje súbor súvisiacich práv a povinností. Školné v prípade súkromných vysokých škôl však zákon o vysokých školách žiadnym spôsobom nereguluje; poskytuje len zákonný základ - právny titul pre jeho vyberanie (§ 93 ods. 1 zákona o vysokých školách) a to len jednoduchým odkazom na nadväzujúcu vlastnú vnútornú právnu úpravu súkromnej vysokej školy. Uvedená právna norma vo svojej podstate predstavuje len právny základ na to, aby vyberanie úhrad od študentov súkromných vysokých nebolo zo strany súkromných vysokých škôl nedovoleným podnikaním.

Podľa odvolacieho súdu, v prospech názoru, že školné súkromných vysokých škôl a s ním súvisiace otázky sú súkromnoprávnym vzťahom, svedčí aj to, že samotná povinnosť úhrady školného nevzniká študentovi na základe rozhodnutia vydaného v správnom konaní, ale táto povinnosť mu vzniká na základe zmluvného (súkromnoprávneho) vzťahu, t. j. podpisom zmluvy o štúdiu a akceptovaním výšky školného a jeho režimu, ktorú prejavuje študent úhradou školného a následným zápisom na štúdium. Nie je preto možné dospieť k záveru (zhodne s názorom krajského súdu), že vrátenie školného spadá pod režim výkonu verejnej správy a takéto rozhodnutie podlieha súdnemu prieskumu v správnom súdnictve.

Na záver odvolací súd uvádza, že obdobná vec už bola aj predmetom konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorý vo svojom náleze z 13. februára 2018, sp. zn. III. Ú 702/2017-49 obdobnú právnu otázku vyriešil s rovnakým právnym záverom.

Odvolací súd nevyhovел podanému odvolaniu a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 02. júla 2015, č. k. 1S 260/2014-29 ako vecne správne podľa § 250ja ods. 3 druhá veta Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a s § 219 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, potvrdil, keď boli dané dôvody pre zastavenie konania krajským súdom.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 a contrario Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku, s § 224 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku. Žalobca v odvolacom konaní úspech nemal, preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Žalovaný správny orgán mal v konaní úspech, avšak správny orgán zo zákona náhrada trov konania v správnom súdnictve neprináleží.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.